

Dr. Sema AYDIN

**TÜKETİCİ HUKUKUNDA
BAĞLI KREDİ SÖZLEŞMELERİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XXI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM BAĞLI KREDİ SÖZLEŞMESİNİN TANIMI, UNSURLARI, HUKUKİ NİTELİĞİ VE BENZER İLİŞKİLERLE KARŞILAŞTIRILMASI

I. Bağlı Kredi Sözleşmesinin Tanımı	5
A. Genel Olarak Tüketici Kredisi Sözleşmeleri.....	5
B. Tüketici Kredisinin Görünüm Biçimleri	8
1. Nakdi Kredi	8
2. Ödemenin Ertelenmesi.....	10
3. Benzer Finansman Yöntemleri.....	11
4. Benzer finansman Yöntemleri Kavramının Değerlendirilmesi	14
C. Bağlı Kredi Sözleşmesinin Tanımı	17
II. Bağlı Kredi Sözleşmesinin Unsurları.....	19
A. Bağlı Kredi Sözleşmesinin Tarafları.....	19
1. Kredi alan- Tüketici	19
a. Mal veya Hizmetin Ticari veya Mesleki Olmayan Amaçlarla Edinilmesi.....	21
b. Gerçek veya Tüzel Kişi Olmanın Tüketici Sıfatına Etkisi...	29
2. Kredi Veren.....	32
3. Satıcı veya Sağlayıcı.....	37

B. Bağlı Kredi Sözleşmesinin Varlığı İçin Aranılan Şartlar	38
1. Genel Olarak	38
2. Kredinin Kullanım Amacı: Bir Malın veya Hizmetin Finansmanı Olmalıdır	40
a. Kısmî ya da Tam Finansman Amacı Olmalıdır	44
b. Mal veya Hizmet Sağlama Sözleşmesinin Konusu TKHK Kapsamında Olmalı	46
(1) TKHK Kapsamında Genel Olarak Mal veya Hizmet ..	46
(2) TKHK Kapsamında Mal kavramı (Taşınır Mal ve Gayrimaddi Mal Kavramı)	48
(3) Konut veya Tatil Amaçlı Taşınmazlar.....	49
(4) Hizmet Kavramı	50
3. Sözleşmeler Arasındaki Zamansal Farkın Bağlı Kredinin Varlığına Etkisinin Bulunmaması	52
a. Satış veya Sağlama Sözleşmesinin Kredi Sözleşmesi ile Aynı Zamanda Yapılması	53
b. Kredi Sözleşmesinin Mal veya Hizmet Sözleşmesinden Sonra; Ancak Malın Tesliminden veya Hizmetin İfasından Önce Yapılması.....	53
c. Kredi Sözleşmesinin Satış veya Sağlama Sözleşmesinin Hem Yapılmasından Hem de İfasından Sonra Yapılması.....	54
4. Ekonomik Birliğin Varlığı	56
a. TKHK'da Ekonomik Birliğin Kabul Edildiği Haller ve Bu Kabulün Niteliği	58
(1) Satıcı veya Sağlayıcının Satışı Tüketici için Finanse Etmesi	61
(2) Kredi Veren Kredi Sözleşmesinin İmzalanması veya Hazırlanması ile İlgili Olarak Satıcı veya Sağlayıcının Hizmetlerinden Yararlanması	64
(3) Belirli Bir Mal veya Hizmetin Verilmesinin Kredi Sözleşmesinde Açıkça Belirtilmesi	69

(4) Ekonomik Birliğin Varlığına İşaret Eden Diğer Durumlar.....	76
b. Kredi Veren ve Satıcı veya Sağlayıcı Arasında Bir Anlaşmanın Varlığı	77
III. Bağlı Kredi Sözleşmesinin Hukuki Niteliği.....	83
A. İsimli Bir Sözleşme Olması	83
B. İki Tarafa Borç Yükleyen Bir Sözleşme Olması	85
C. Tüketim Ödücü Sözleşmesi Olması.....	86
D. Bağlı Kredi Sözleşmesinin Sözleşme Tipolojisindeki Yeri.....	89
1. Sui Generis Sözleşme Görüşü	92
2. Bileşik Sözleşme Görüşü	96
IV. Bağlı Kredi Sözleşmesinin Benzer İlişkilerden Ayrılması	99
A. Taksitle Satıştan	99
B. Finansal Kiralamadan	102
C. Kredi Kartı Sözleşmesinden.....	104
D. Murabahadan	108

İKİNCİ BÖLÜM

BAĞLI KREDİ SÖZLEŞMESİNİN KURULMASI, ŞEKLİ VE GEÇERLİLİĞİ

I. Genel Olarak.....	111
A. Kredi Veren Bilgilendirme Yükümlülüğü	111
1. Kredi Veren Sözleşmenin Kurulmasından Önceki ve Sözleşmenin Kurulması Esnasındaki Bilgilendirme Yükümlülüğü	111
a. Genel Olarak Bilgilendirme Yükümlülüğü ve Yöneldiği Amaç.....	111
b. Sözleşme Öncesindeki Bilgilendirme Yükümlülüğü.....	114
(1) Sözleşme Öncesi Bilgilendirme Yükümlülüğünün Şekli.....	115

(2) Sözleşme Öncesi Bilgilendirme Yükümlülüğünün İçeriği	115
c. Sözleşmenin Kuruluşu Esnasında Tüketicinin Bilgilendirilmesi	121
B. Karşılıklı İrade Beyanlarının Açıklanması ve Birbirine Uygunluğu	122
II. Bağlı Kredi Sözleşmesinin Geçerliliği	125
A. Sözleşmenin Şekli	125
1. Genel Olarak	127
2. Şeklin Kapsamı	127
3. Şekle Aykırılığın Sonuçları	133
B. Tarafların Ehliyeti	138
C. Hukuka ve Ahlaka Aykırılık veya İmkânsızlık	140
D. İrade Sakatlıkları ve Aşırı Yararlanma	142
1. Yanılma	142
2. Aldatma	143
3. Aşırı Yararlanma	147
E. Bağlı Kredi Sözleşmesinde Haksız Şartlar	148
1. Genel Olarak Haksız Şart Kavramı ve Genel İşlem Koşulları ile Olan Bağlantısı	148
2. Haksız Şart Denetimi Dışında Kalan Sözleşme Şartları	153
3. Haksız Şartın Unsurları	156
a. Müzakere Edilmemiş Olma	156
b. Sözleşmeden Doğan Hak ve Yükümlülüklerde Tüketici Aleyhine ve Dürüstlük Kuralına Aykırı Şekilde Dengesizliğe Neden Olma	158
4. Haksız Şart Denetimi	162
a. Genel Olarak	162
b. Yürürlük Denetimi	162
c. Yorum Denetimi	163
5. Yaptırım	166

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TARAFLARIN HAK VE BORÇLARI

I. Kredi Verenin Borçları.....	169
A. Genel Olarak.....	169
B. Kredi Verenin Asli Edim Yükümlülüğü: Bir Miktar Kredinin Kullandırılması Borcu	171
C. Kredi Verenin Diğer Yükümlülükleri.....	176
1. Kredi Verenin Bilgilendirme Yükümlülüğü.....	177
a. Sözleşmenin kurulması Öncesinde ve Kurulma Aşamasındaki Bilgilendirme Yükümlülüğü.....	177
b. Tüketicinin Cayma Hakkına ve Kredi Verenin Müteselsil Sorumluluğuna İlişkin Bilgilendirme Yükümlülüğü.....	178
2. Kredi Verenin Satılan Malın Ayıplı Olmasından Doğan Sorumluluğu.....	179
a. Genel Olarak.....	179
(1) Ayıp Kavramı.....	181
(2) . Ayıba Karşı Sorumluluğun Şartları.....	188
(3) Kredi Alanın Satış Sözleşmesinde Satılanın, Sağlama sözleşmesinde Hizmetin Ayıplı Olması Nedeniyle İleri Sürebileceği Seçimlik Haklar	193
(4) Seçimlik Hakların Hukuki Niteliği	193
(a) Genel Olarak	196
(b) Ayıpsız Misli ile Değiştirilmesini Talep Etme Hakkı.....	197
(c) Ücretsiz Onarım Talep Etme Hakkı	199
b. Ayıptan Doğan Sorumlulukta Bağlı Kredilere Özgü Kredi Veren sorumluluğunu Doğuran Haklar	200
(1) Bedelde İndirim Talep Etme Hakkı.....	201
(2) Sözleşmeden Dönme Hakkı.....	203
(a) Klasik Dönme Teorisi.....	204
(b) Kanuni Borç İlişkisi Teorisi.....	205

(c) Ayni Etkili Dönme Teorisi.....	206
(d) Dönüşüm Teorisi.....	206
(3) Sözleşmeden Dönmenin Hüküm ve Sonuçları.....	207
c. Kredi Verenin Ayıptan Doğan Sorumluluğunun Sınırları	213
(1) Genel Olarak Sorumluluğun Kapsamı.....	213
(2) Süre Bakımından Kapsamı	214
(3) Miktar Bakımından Kapsamı	216
d. Kredi Verenin Ayıptan Doğan Sorumluluğunun Hukuki Niteliği	217
3. Sözleşme Şartlarını Tüketici Aleyhine Değiştirmeme Yükümlülüğü	219
4. Kredili Mevduat Hesabı Açmama Yükümlülüğü	221
5. Teminatları İade Yükümlülüğü	222
6. Sır Saklama Yükümlülüğü.....	223
II. Kredi Alanın Borçları.....	226
A. Kredi Alanın Asli Edim Yükümlülüğü.....	226
1. Krediyi Kabul Yükümlülüğü	226
2. Faiz Ödeme Yükümlülüğü.....	227
B. Kredi Alanın Diğer Yükümlülükleri.....	230
1. Alınan Krediyi Geri Ödeme Yükümlülüğü	230
2. Güvence Gösterme Yükümlülüğü.....	232
a. Genel Olarak	232
(1) Şahsi Teminat Gösterme Yükümlülüğü	232
(2) Ayni Teminat Gösterme Yükümlülüğü	233
(3) Hayat Sigortası Yapma Yükümlülüğü	233
b. Bağlı Kredi Sözleşmesi Açısından Söz Konusu Olabilecek Teminatlar	234

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BAĞLI KREDİ SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN
BORÇLARIN İFASINA İLİŞKİN UNSURLAR
VE İFA ENGELLERİ

I. Borçların İfasına İlişkin Unsurlar	235
A. Kredi Veren Bakımından Asli Edim Yükümlülüğünün İfası	235
1. İfanın Tarafları.....	235
2. İfanın Yapılacağı Zaman.....	238
3. İfanın Yapılacağı Yer.....	239
B. Tüketici Bakımından Asli Edim Yükümlülüğünün İfası.....	240
1. İfanın Tarafları.....	241
2. İfanın Yapılacağı Zaman.....	241
3. İfanın Yapılacağı Yer.....	241
II. İfa Engelleri	242
A. Genel Olarak	242
B. Kredi Veren Açısından	242
1. Asli Edim Yükümlülüğünün İfa Edilmemesi	242
a. Krediyi Kullandırma Borcunun Kusurlu İfa	
İmkansızlığı Kapsamında İfa Edilememesi	242
b. Borçlu Temerrüdü.....	243
c. Eksik İfa.....	247
2. Diğer Yükümlülüklerin İfa Edilmemesi	248
a. Genel Olarak Bilgilendirme Yükümlülüğünün İfa	
Edilmemesi	248
(1) Bağlı Kredi Sözleşmesine Özgü Bankanın Ayıplı	
Maldan Sorumluluğuna Dair Bilgilendirme	
Yükümlülüğünün İfa Edilmemesi	252
(2) Cayma Hakkına İlişkin Bilgilendirme	
Yükümlülüğünün İfa Edilmemesi	253
b. Aleyhe Düzenleme Yapmama Yükümlülüğünün İfa	
Edilmemesi	254

c. Kredili Mevduat Hesabı Açmama Yükümlülüğünün İfa Edilmemesi	255
d. Teminatları İade Yükümlülüğünün İfa Edilmemesi	256
e. Sır saklama Yükümlülüğünün İfa Edilmemesi	257
C. Kredi Alanın Kredi Taksitlerini Ödeme Yükümlülüğünün İfa Edilmemesi	258

BEŞİNCİ BÖLÜM

BAĞLI KREDİ SÖZLEŞMESİNİN SONA

ERMESİ

I. Bağlı Kredi Sözleşmesinin Sona Ermesi	261
A. Genel Olarak	261
B. Sözleşmenin İfa ile Kendiliğinden Sona Ermesi	262
C. Sözleşmenin Taraflarca Sona Erdirilmesi	262
1. Kredi Veren Tarafından Fesih Yoluyla Sona Erdirme İmkânına İlişkin Değerlendirme	262
2. Kredi Alan Tarafından Sona Erdirilmesi	264
a. Cayma	264
(1) Genel Olarak	264
(a) Terminoloji Sorunu	265
(b) Cayma Hakkının İşlevi	268
(c) Cayma Hakkının Hukuki Niteliği	269
(d) Cayma Hakkının Kullanılması	277
(2) Bağlı Krediler Bakımından Cayma Hakkı	279
(a) TKHK m. 24'e Göre Cayma İmkânı	280
(b) TKHK m. 30/3'e Göre Cayma İmkânı	282
(3) Cayma Hakkının Temel İlişkide Mevcut Olup Olmaması Gerektiğine İlişkin İnceleme	286
(4) Satış veya Sağlama ve Kredi Sözleşmelerinin Yapılma Zamanlarının Cayma Hakkı Üzerindeki Etkisi	289

(5) Cayma Hakkının Kullanılmasının Sonucu Olarak Tasfiye İlişkisi	290
(a) Satıcı veya Sağlayıcı ve Tüketici Arasında Tasfiye	291
(b) Kredi Veren ve Tüketici Arasında Tasfiye	294
b. Erken Ödeme	296
(1) Genel Olarak	296
(2) Genel Olarak Kredi Sözleşmelerinde Erken Ödeme	297
(3) Erken Ödemenin Kredi Sözleşmesine Etkisi	297
SONUÇ	301
KAYNAKÇA	307